

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

دانشگاه بین المللی کربلا
مركز آموزش مدیریت صنعتی

نخستین کنفرانس ملی

چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۴/۲۲
MCI-conf.ir

بررسی تاثیر اجتناب از مالیات شرکتی بر ارزش مازاد وجه نقد با نقش تعدیلی شفاف سازی مالی

کیانا سادات محمدی^۱ جواد طوفانی چهارده^۲

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهر قدس، ایران (نویسنده مسئول)

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهر قدس، ایران

چکیده: شفافیت اطلاعات مالی یکی از مهمترین دغدغه‌های سرمایه‌گذاران در بازارهای مالی و یکی از مهمترین عوامل موثر برای سرمایه‌گذاری جهت تحصیل سهام شرکت‌هاست. سرمایه‌گذاران جهت خرید سهام یک شرکت همواره به دنبال اطلاعاتی شفاف هستند. در حالی که اجتناب از مالیات شرکت‌ها و نگهداری وجه نقد شرکتی هر دو توجه زیادی را در ادبیات دانشگاهی به خود جلب کرده‌اند، نحوه تأثیر اجتناب از مالیات شرکت‌ها بر نگهداری وجه نقد به طور محدود مورد مطالعه قرار گرفته است. به دلیل دخالت شرکت‌ها در اجتناب از مالیات تهاجمی، اگر مقامات مالیاتی ساختارهای مالیاتی آنها را نپذیرند، ممکن است هزینه‌های اضافی را متحمل شوند. از این هدف این تحقیق بررسی این موضوع است که آیا اجتناب از مالیات شرکتی بر ارزش مازاد وجه نقد با نقش تعدیلی شفافیت اطلاعاتی تأثیر دارد؟ که با استفاده از ۱۲۰ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بین سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۹ و همچنین با استفاده از رگرسیون خطی چند متغیره انجام پذیرفت. که نتایج آزمون فرضیه اول نشان داد اجتناب مالیاتی و ارزش مازاد وجه نقد رابطه معنادار و معکوسی دارند. همچنین با توجه به نتایج آزمون فرضیه دوم تحقیق مشاهده گردید که شفافیت اطلاعاتی بر رابطه بین اجتناب از مالیات شرکتی و ارزش مازاد وجه نقد رابطه معنادار و معکوسی دارد.

کلمات کلیدی: اجتناب مالیاتی، ارزش مازاد وجه نقد، شفاف سازی مالی.

۱. مقدمه

طی دهه گذشته، افزایش چشمگیر اجتناب مالیاتی شرکت‌ها بودجه عمومی را در بسیاری از کشورها کاهش داده است. در سطح بین‌المللی، میزان مالیات از دست رفته به دلیل اجتناب مالیاتی در هر سال بین ۵۰۰ تا ۶۵۰ میلیارد دلار آمریکا تخمین زده شده است که یک سوم آن در کشورهای کم درآمد و با درآمد متوسط پایین اتفاق می‌افتد. این شیوه‌های مالیاتی تأثیری نامتعادل بر درآمد دولت دارند. دیرنگ و همکاران^۱ (۲۰۱۷) نشان داد که در ۲۵ سال گذشته کاهش منظمی در پرداخت‌های مالیاتی وجود داشته است و شرکت‌ها به شدت در فعالیتهای اجتناب از مالیات شرکت‌ها مشارکت دارند. به طور مشابه، تامسن و واترین^۲ (۲۰۱۸) دریافته‌اند که بیش از نیمی از شرکت‌های آمریکایی بین سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۶ نرخ‌های مالیاتی در محدوده ۳۰ تا ۴۰ درصد داشتند. به دنبال ادبیات قبلی، ما اجتناب از مالیات شرکت‌ها را به عنوان کلیه فعالیت‌هایی تعریف می‌کنیم که مالیات را نسبت به درآمد قبل از مالیات کاهش می‌دهد، از فعالیتهای کاهش مالیات که مطابق با قوانین مالیاتی هستند تا استراتژی‌های تهاجمی که در یک منطقه خاکستری قرار می‌گیرند (دیرنگ و همکاران، ۲۰۰۸). تفاوت قابل توجهی در بین شرکت‌ها در مورد مقدار وجه نقد نگهداری شده وجود دارد. دیتمار و ماهر ت اسمیت^۳ (۲۰۰۷) پیشنهاد کردند که شرکت‌ها در حال انباشت پول نقد بیشتر و بیشتری هستند و ارزش مبالغ نقد در حال تبدیل شدن به بخش مهمی از کل دارایی‌های آنها است. این امر باعث شده است

¹ Dyreng et al

² Thomsen and Watrin

³ Dittmar and Mahrt-Smith

که دانشگاهیان بر این موضوع تمرکز کنند که چرا برخی از شرکت‌ها نسبت به سایرین وجه نقد بیشتری در ترازنامه خود نگه می‌دارند (آروری و پیژورلت^۱، ۲۰۱۷؛ دیتمار و ماهر اسمیت، ۲۰۰۷؛ فرا اسارد و سالوا^۲، ۲۰۱۰).

در حالی که اجتناب از مالیات شرکت‌ها و نگهداری وجه نقد شرکتی هر دو توجه زیادی را در ادبیات دانشگاهی به خود جلب کرده‌اند، نحوه تأثیر اجتناب از مالیات شرکت‌ها بر نگهداری وجه نقد به طور محدود مورد مطالعه قرار گرفته است. به دلیل دخالت شرکت‌ها در اجتناب از مالیات تهاجمی، اگر مقامات مالیاتی ساختارهای مالیاتی آنها را نپذیرند، ممکن است هزینه‌های اضافی را متحمل شوند. فولی و همکاران^۳ (۲۰۰۷) استدلال کرد که بزرگی دارایی‌های نقدی چند ملیتی ایالات متحده به دلیل هزینه‌های مالیاتی مرتبط با بازگرداندن درآمد خارجی است (فغانی و همکاران، ۱۳۹۸).

ادبیات اجتناب از مالیات شرکت‌ها دو دیدگاه متضاد در مورد پیامدهای اجتناب مالیاتی ارائه کرده است. از یک سو، طبق نظریه سنتی، اجتناب از مالیات شرکت‌ها به عنوان یک فعالیت ارزش آفرین در نظر گرفته می‌شود که منجر به انتقال ثروت از دولت به شرکت‌ها و سهامداران آنها می‌شود. به طور خاص، پس انداز مالیاتی را می‌توان مجدداً سرمایه‌گذاری کرد یا بین سهامداران توزیع کرد. در نگاه اول، به نظر می‌رسد که اجتناب از مالیات شرکت‌ها ممکن است مورد نظر سهامداران باشد، به ویژه به دلیل هزینه قابل توجه بار مالیاتی. از سوی دیگر، این دیدگاه سنتی ویژگی مدرن (چن و همکاران^۴، ۲۰۱۰؛ دسای و دارماپالا^۵، ۲۰۰۶) را نادیده می‌گیرد که می‌تواند اثرات مثبت پس انداز مالیاتی را خنثی کند (کیم و همکاران^۶، ۲۰۱۱). مطابق با این دیدگاه، فعالیت‌های اجتناب از مالیات با ساختارهای پیچیده و غیرشفافی مرتبط است که برای پنهان کردن هدف اساسی آنها و اجتناب از شناسایی توسط مقامات مالیاتی طراحی شده‌اند (مرادیان، ۱۳۹۶). این باعث می‌شود مدیران فرصت‌هایی را برای استخراج رانت‌ها با نگهداری سطوح اضافی وجه نقد ایجاد کنند. ادبیات مستند نشان می‌دهد که وجه نقد دارای قابلیت تعویض است که به راحتی برای مدیریت قابل دسترسی است و می‌تواند به سرعت توسط مدیران فرصت طلب برای منافع خود تبدیل شود (لشگری و همکاران، ۱۳۹۴). دیتمار و ماهر اسمیت (۲۰۰۷) استدلال کردند که اگر مدیران از این منابع به طور ناکارآمد استفاده کنند، منابع نقدی اضافی ممکن است پیامدهای منفی داشته باشد. وجه نقد اضافی به عملیات یا سرمایه‌گذاری اختصاص نمی‌یابد و سپس به عنوان ابزار قوی برای تبدیل شدن به امتیازات خصوصی در نظر گرفته می‌شود (سعیدی، ۱۳۹۴). ارزش مازاد وجه نقد بستگی به این دارد که سرمایه‌گذاران چگونه از پول نقد مورد استفاده برداشت می‌کنند. به طور دقیق‌تر، به دلیل سهولت دسترسی مدیریت و ماهیت اختیاری وجوه نقد اضافی، ممکن است یک دلار برای سرمایه‌گذاران برابر با یک دلار نباشد. اگر مشکلات نمایندگی بر مقدار وجه نقد نگهداری شده تأثیر بگذارد، ارزشی که سرمایه‌گذاران به این وجه نقد اختصاص می‌دهند ممکن است به مشارکت شرکت در شیوه‌های اجتناب از مالیات بستگی داشته باشد. اجتناب از مالیات شرکت‌ها با مسائل عدم تقارن اطلاعات و هزینه‌های نمایندگی مرتبط است که ممکن است مدیران را به سوء استفاده از منابع شرکت و کاهش ارزش مرتبط با پول نقد اضافی سوق دهد (ایزدی نیا و طباطبایی، ۱۳۹۴).

یکی از الزامات رقابت سالم دسترسی همه مشارکت‌کنندگان بازار به اطلاعات شفاف است. یکی از انواع مهم بازارها (در کنار بازار کالا، پول و کار) بازار سرمایه است، که اطلاعات شفاف بر عملکرد آن به شدت موثر است. نقصان اطلاعات در این بازار موجب افزایش هزینه مبادلات و ناتوانی بازار در تخصیص به این منابع می‌شود. اطلاعات که جزء جدایی‌ناپذیر فرایند تصمیم‌گیری است هرچه شفاف‌تر و قابل دسترس‌تر باشد می‌تواند به اتخاذ تصمیمات صحیح‌تری در زمینه تخصیص بهینه منابع منجر می‌گردد و در نهایت باعث کارهای تخصیصی و شفافیت بازار شود که هدف‌های نهایی بازار سرمایه است. صاحبان سرمایه، اعتبار دهندگان، دولت و دیگر استفاده‌کنندگان از گزارش‌های مالی شرکت‌ها برای تصمیم‌گیری در زمینه خرید، فروش و نگهداری سهام، اعطای وام، ارزیابی عملکرد مدیران و دیگر تصمیم‌های اقتصادی مهم به اطلاعات معتبر، مربوط و باکیفیت نیاز دارند. به طور کلی سرمایه‌گذاران زمانی در یک واحد اقتصادی

¹ Aroui and Pijourlet

² Fresard and Salva

³ Foley et al

⁴ Chen et al

⁵ Desai and Dharmapala

⁶ Kim et al

The banner features the ISC logo (International Society of Certified Accountants) with the phone number 01220-59404. It includes the title 'نخستین کنفرانس ملی چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه' (1st National Conference on Challenges and Solutions of New Managers in Accounting and Industry Insurance). The date is 'زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۴/۲۲' (Date: 1402/04/22) and the website 'MCI-conf.ir' is listed. Logos of the Ministry of Economic Affairs and Finance and the National Institute for Research and Economic Studies are also present.

سرمایه‌گذاری می‌کنند که نخست درباره آنها اطلاعات کافی (شامل اطلاعات مالی) داشته باشند و در ثانی به این اطلاعات اطمینان کنند. اعتبار دهندگان نیز بدون اطلاع از وضعیت مالی و عملکرد مالی یک واحد نمی‌توانند منابع مالی خود را در اختیار آن قرار دهند. شفافیت اطلاعات مالی یکی از مهمترین دغدغه‌های سرمایه‌گذاران در بازارهای مالی و یکی از مهمترین عوامل موثر برای سرمایه‌گذاری جهت تحصیل سهام شرکت هاست. سرمایه‌گذاران جهت خرید سهام یک شرکت همواره به دنبال اطلاعاتی شفاف هستند. علی‌رغم این حساسیت مدیران جهت بهتر نشان دادن عملکرد خود به دنبال تحریف اطلاعات می‌باشند. آنان با این تحریف از یک سو و وضعیت شرکت را مطلوب توصیف می‌کند و از سوی دیگر شفافیت اطلاعات را از بین می‌برند (وزیری، ۱۴۰۰).
با توجه به مطالب فوق این تحقیق به دنبال بررسی این موضوع است که آیا اجتناب از مالیات شرکتی بر ارزش مازاد وجه نقد با نقش تعدیلی شفافیت اطلاعاتی تاثیر دارد؟

۲. پیشینه تحقیق

محمدحسینی (۱۴۰۰) در تحقیقی تخصص مالی مدیرعامل و اجتناب مالیاتی را در فاصله زمانی بین سال‌های ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۸ مورد بررسی قرار داد. نتایج حاصل از آزمون‌های آماری پژوهش نشان می‌دهد که بین تخصص مالی مدیرعامل و اجتناب مالیاتی رابطه منفی و معنادار وجود دارد. محبوبی و همکاران (۱۴۰۰) در تحقیقی به بررسی اثر توانایی مدیریت بر ارتباط میان مدیریت سود و ارزش مازاد وجه نقد در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۸ پرداختند. نتایج فرضیه اول بیانگر آن است که مدیریت سود با ارزش مازاد وجه نقد ارتباط مستقیم و معناداری دارد و فرضیه دوم نیز نشان داد که توانایی‌های مدیریت، ارتباط مثبت بین مدیریت سود و ارزش مازاد وجه نقد را کاهش می‌دهد. وزیری (۱۴۰۰) تاثیر تحصيلات هیئت مدیره بر عملکرد زیست محیطی را با تاکید بر شفافیت اطلاعاتی را مورد بررسی قرار داد. نتایج آزمون نشان داد سطح تحصيلات هیئت مدیره رابطه معناداری با عملکرد زیست محیطی دارد و همچنین در دیگر نتایج آزمون فرضیه مشاهده شد که شفافیت اطلاعاتی رابطه بین سطح تحصيلات هیئت مدیره و عملکرد زیست محیطی را تعدیل می‌کند. شکوهی منش (۱۴۰۰) تاثیر شفافیت اطلاعات بر رابطه بین تجدید ارزیابی صورت‌های مالی و کمیته حسابرسی را مورد بررسی قرار دادند. نتایج آزمون حاکی از این است که شفافیت اطلاعاتی رابطه بین تجدید ارزیابی صورت‌های مالی و کمیته حسابرسی را تعدیل می‌کند. ستایش و ابراهیمی (۱۴۰۰)، به بررسی رابطه جانشینی میزان استفاده از اهرم مالی در ساختار سرمایه و اجتناب مالیاتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. بدین منظور از نمونه‌ای شامل ۱۰۲۶ مشاهده استفاده شده است. روش آماری مورد استفاده جهت آزمون فرضیه‌های مطرح شده در این پژوهش، روش "داده‌های ترکیبی" است. نتایج حاصل از آزمون فرضیه اول بیانگر رابطه منفی و معنادار میزان استفاده از اهرم مالی و اجتناب مالیاتی است که بیانگر اثر جانشینی اهرم مالی است. نتایج حاصل از آزمون فرضیه دوم نیز بیانگر این است که تاثیر متغیر تعدیل‌کننده هزینه اهرم مالی بر رابطه بین میزان استفاده از اهرم مالی و اجتناب مالیاتی معنادار می‌باشد. کرباسی یزدی و استرآبادی (۱۴۰۰) تاثیر شفافیت اطلاعاتی بر تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران نهادی بر اساس مدل رویکردی سود اقتصادی در بازارهای شبه پولی را مورد بررسی قرار دادند. نتایج نشان می‌دهد که اندازه حسابهای تعهدی اختیاری این شرکتها با شاخص هزینه‌های دعاوی قضایی مورد انتظار، یعنی احتمال وجود دعاوی مربوط به ۵b.۱۰ یا مقادیر خسارات احتمالی تعیین شود برای شاکیان، در ارتباط است. هم‌چنین تحلیل‌ها نشان می‌دهد که حسابهای تعهدی مثبت اختیاری شرکت‌هایی که مدیران آنها سود را بیش از حد برآورد کرده‌اند، منعکس‌کننده تاثیر انگیزه‌های مختلف مدیریت سود و تاثیر همزمانی احتمالی بین تصمیمات مدیریتی انتشار پیش‌بینی سود و مدیریت سود گزارش شده نیست. جلالی و همکاران (۱۳۹۹)، به بررسی ارتباط بین عدم اطمینان محیطی، مالکیت نهادی و اجتناب مالیاتی پرداختند. بدین منظور با استفاده از داده‌های مربوط به ۱۰۶ شرکت پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره زمانی ۹۵-۱۳۸۹، شاخص عدم اطمینان محیطی و مالکیت نهادی محاسبه و تاثیر آن‌ها بر اجتناب مالیاتی مورد بررسی قرار گرفت. بدین منظور، برای سنجش اجتناب مالیاتی از سنجه نرخ مؤثر مالیاتی نقدی بلندمدت استفاده شده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه‌ها از الگوی رگرسیون خطی چندگانه استفاده شده است. شواهد و نتایج تجربی پژوهش نشان داد که عدم اطمینان محیطی دارای تاثیر مستقیم و معناداری بر اجتناب مالیاتی و متغیر مالکیت نهادی دارای تاثیر منفی بر اجتناب مالیاتی می‌باشد.

آگوزیه و کایا^۱ (۲۰۲۱) در تحقیقی به بررسی تأثیر شفافیت اطلاعات حریم خصوصی بر خستگی حریم خصوصی در دولت الکترونیک پرداختند که یافته‌ها نشان می‌دهد که؛ (۱) جمع‌آوری داده‌های کاربر و جنبه‌های اطلاعاتی استفاده از داده‌ها در حریم خصوصی آنلاین به طور قابل توجهی بر شفافیت اطلاعات حریم خصوصی تأثیر می‌گذارد. (۲) شفافیت اطلاعات حریم خصوصی بر رفتار بدبینانه و خستگی عاطفی تأثیر مثبت دارد. این مطالعه مفهوم خستگی حریم خصوصی را به دولت الکترونیکی گسترش می‌دهد و به ارزیابی تجربی رابطه آن با شفافیت اطلاعات حریم خصوصی کمک می‌کند.

اما و همکاران^۲ (۲۰۲۱)، به بررسی تأثیر بیش از حد اطمینانی مدیران بر اجتناب مالیاتی با توجه به نقش تعدیلی کمیته حسابرسی با استفاده از شرکت‌های اسپانیایی و نمونه مشتمل بر ۱۳۰۳ مشاهدات سال شرکت از دوره ۲۰۰۸-۲۰۱۷، انجام دادند. یافته‌ها نشان دادند که بیش از حد اطمینانی مدیران ارتباط مثبتی با اجتناب مالیاتی دارد. همچنین در دیگر نتایج یافته‌ها مشاهده شد که کمیته حسابرسی تأثیر معکوسی بر رابطه بین بیش از حد اطمینانی مدیران و اجتناب مالیاتی دارد.

شیامومی هان و همکاران^۳ (۲۰۲۱)، به بررسی تأثیر اجتناب مالیاتی شرکت‌های چینی بر سطح دستمزد کارکنان و شکاف داخلی دستمزد بین مدیران اجرایی و کارکنان عادی بر اساس دیدگاه توزیع حقوق پرداختند. نتایج نشان داد که اجتناب مالیاتی شرکت‌ها می‌تواند به طور قابل توجهی میانگین سطح دستمزد همه کارکنان را بهبود بخشد، اما منفعت «شامل» بر پاداش کارکنان ناشی از اجتناب مالیاتی به طور مساوی توزیع نشده است. بیشتر از افزایش دستمزدها به مدیریت ارشد تخصیص داده می‌شود و شکاف دستمزد مدیران و کارکنان عادی را بیشتر می‌کند.

یونتسنگ^۴ (۲۰۲۱) در تحقیقی به بررسی تأثیر سیاست مدیریت گزارش مسئولیت اجتماعی شرکت تایوان بر شفافیت اطلاعاتی بازار سرمایه آن پرداخت. نتایج نشان داد که حساسیت سرمایه‌گذاری به جریان نقدی پس از افشای اجباری و تضمین اجباری کاهش یافته است. این نشان می‌دهد که افشای اجباری جزئی و سیاست‌های تضمین اجباری جزئی برای گزارش‌های CSR تأثیر مثبتی بر کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و مشکلات نمایندگی دارد که توسط شرکت‌ها تجربه می‌شود. همچنین نشان می‌دهد که افشای اجباری جزئی و سیاست‌های تضمین اجباری جزئی تایوان برای گزارش‌های CSR به افزایش شفافیت اطلاعاتی بازار سرمایه آن کمک می‌کند.

سونگ‌جامون و همکاران^۵ (۲۰۲۰) در بررسی تأثیر سوابق تحصیلی مدیرعامل بر نگهداشت وجه نقد و ارزش مازاد وجوه نقد شرکت‌های موجود در کره بین سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۶ نمونه‌هایی ۶۴۳ شرکت با استفاده از رگرسیون خطی چند متغیره و پانل دیتا مورد بررسی قرار گرفت. که نتایج نشان داد سوابق تحصیلی مدیرعامل که در رشته‌های بازرگانی و مالی تحصیل کرده‌اند تأثیر معناداری بر نگهداشت وجه نقد و ارزش مازاد وجه نقد دارد.

۳. فرضیه تحقیق

فرضیه اصلی تحقیق:

عدم قطعیت سیاست اقتصادی بر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معناداری دارد
فرضیه فرعی:

- ۱- نااطمینانی سیاست پولی بر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معناداری دارد
- ۲- نااطمینانی سیاست مالی بر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معناداری دارد

۴. روش تحقیق

¹ Agoziera and Kaya

² Emma García-Meca et al.

³ Xiaomei Han, Jie Wang, Hanxiu Cheng

⁴ YunTseng

⁵ Seongjae Mun, Seung Hun Han*, Dongwook Seo

روش پژوهش بر اساس ماهیت داده‌ها، کمی، بر مبنای هدف از نوع پژوهش‌های کاربردی و از لحاظ روش، از نوع پژوهش توصیفی-همبستگی از نوع پس‌رویدادی (از طریق اطلاعات گذشته) است و از لحاظ نظریه از نوع پژوهش اثباتی و استدلال آن از نوع روش استقرایی است روش آماری برای اثبات فرضیه‌های این پژوهش از الگوی رگرسیون خطی با رویکرد تابلویی استفاده شده است. داده‌های مورد نیاز جهت محاسبه متغیرهای پژوهش، از بانکهای اطلاعاتی «ره‌آورد نوین» و آرشیوهای دستی موجود در کتابخانه سازمان بورس اوراق بهادار و سایت اینترنتی مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی- سازمان بورس اوراق بهادار استفاده شده است. برای تحلیل داده‌ها از نرم افزار اکسل و برای اجرای آزمون‌های آماری از نرم افزار اسپاس و ایویوز استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش را شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بین سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۴۰۰ تشکیل می‌دهد که شرایط زیر را دارد: سهام شرکت‌ها از سال ۱۳۹۱ الی ۱۴۰۰ در بورس اوراق بهادار تهران معامله شده، فعال بوده و وقفه معاملاتی نداشته باشند. شرکت‌ها نباید عضو صنایع واسطه‌گری مالی، سرمایه‌گذاری، بانک‌ها و بیمه‌ها باشند. سال مالی آن‌ها منتهی به پایان اسفندماه باشد و سال مالی خود را تغییر نداده باشند. قبل از سال ۱۳۹۱ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده باشند. شرکت‌ها تا انتهای ۱۴۰۰ از بورس اوراق بهادار تهران حذف نشده باشند. پس از اعمال این محدودیت‌ها، ۱۲۰ شرکت همه شرایط حضور در جامعه آماری را داشته‌اند.

مدل آماری برای بررسی فرضیه اصلی اول

$$cash_{it} = \beta_0 + \beta_1 Tax\ avoidance_{it} + \beta_2 MB_{it} + \beta_3 ROA_{it} + \beta_4 lev_{it} + \beta_5 GROW_{it} + \varepsilon_{it}$$

مدل آماری برای بررسی فرضیه اصلی دوم

$$cash_{it} = \beta_0 + \beta_1 Tax\ avoidance_{it} + \beta_2 TRANS_{it} + \beta_3 (Tax\ avoidance_{it} \times TRANS_{it}) + \beta_4 MB_{it} + \beta_5 ROA_{it} + \beta_6 lev_{it} + \beta_7 GROW_{it} + \varepsilon_{it}$$

۴-۱. متغیرهای تحقیق و نحوه اندازه‌گیری آن‌ها:

۴-۱-۱. اجتناب از مالیات شرکتی

تعریف مفهومی: منظور از اجتناب مالیات شرکتی، تلاش در جهت کاهش مالیات‌های پرداختی است. در واقع اجتناب از مالیات، نوعی استفاده از خلأهای قانونی در قوانین مالیاتی در جهت کاهش مالیات است (هانلون و هیتزمن^۱ ۲۰۱۰).

تعریف عملیاتی: برای سنجش اجتناب مالیاتی (Tax avoidance) مطابق با پژوهش کارومن^۲ (۲۰۱۸) از رابطه زیر استفاده می‌شود

$$\text{نرخ مؤثر مالیاتی} = \frac{\text{هزینه مالیات}}{\text{سود قبل از مالیات}}$$

از آنجاکه هر چه نرخ مؤثر مالیاتی شرکت کمتر باشد، میزان اجتناب مالیاتی آن شرکت بیشتر است، لذا نرخ‌های مالیاتی محاسبه شده، در عدد منفی یک (-۱) ضرب می‌شود.

۴-۱-۲. ارزش مازاد وجه نقد

تعریف مفهومی: بر اساس تعریف گیل و شاه^۱ (۲۰۱۲) وجوه نقد مازاد به عنوان پول نقد در دست و یا پولی که به راحتی در دسترس برای سرمایه‌گذاری در دارایی‌های فیزیکی است و برای توزیع به سرمایه‌گذاران تعریف شده است. در تئوری جریان نقد مازاد از وجوه مازاد به عنوان معیار ارزیابی قدرت بازپرداخت بدهی یاد شده است.

¹ Hanlon & Heitzman

² Kovermann

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

دانشگاه بین المللی کاروبار
کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

نخستین کنفرانس ملی

چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۴/۲۲
MCIH-conf.ir

تعریف عملیاتی: مطابق تحقیق اپلر و همکاران^۱ (۱۹۹۹) مزاد وجه نقد از طریق محاسبه باقیمانده مدل رگرسیون مقطعی به شرح زیر به دست می آید (ایزدی نیا و طباطبایی، ۱۳۹۴).

$$CASH_{i,t} = \alpha_0 + \alpha_1 MB_{i,t} + \alpha_2 LOGTA_{i,t} + \alpha_3 CFO_{i,t} + \alpha_4 WC_{i,t} + \alpha_5 SIGMA_{i,t} + \epsilon_{i,t}$$

که در این رابطه:

$CASH_{i,t}$: وجه نقد در ابتدای سال t تقسیم بر کل داراییها در ابتدای سال t

$MB_{i,t}$: ارزش بازار حقوق صاحبان سهام در ابتدا سال t تقسیم بر ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام در ابتدای سال t

$LOGTA_{i,t}$: لگاریتم طبیعی کل داراییها در ابتدای سال t

$CFO_{i,t}$: خالص جریان نقد عملیاتی در ابتدای سال t

$WC_{i,t}$: سرمایه در گردش منهای وجه نقد در ابتدای سال t تقسیم بر کل داراییها در ابتدای سال t

$SIGMA_{i,t}$: میانگین انحراف معیار CFO طی ۳ سال قبل را، برای شرکت های موجود در یک صنعت یکسان برای هر سال در نظر می گیریم.

$\epsilon_{i,t}$: اثرات نامشخص عوامل تصادفی

بعد از محاسبه این مدل باقیمانده این مدل مقدار عددی را برای هر شرکت نشان می دهد که این عدد برای هر شرکت نشان دهنده ارزش مزاد وجه نقد آن شرکت در آن سال است و نهایتاً این مقدار در مدل رگرسیونی فرضیه دوم به عنوان ارزش مزاد وجه نقد آورد می شود.

۳-۱-۴. شفافیت اطلاعاتی

شفافیت اطلاعاتی

تعریف مفهومی: در فرهنگ وبستر، شفافیت بدین صورت تعریف شده است: باز بودن یا گشودگی موسسه ها، آشکار بودن موسسه ها، صداقت و درک پذیری آسان. در این تعریف منظور از باز بودن یا گشودگی موسسه ها، دسترسی آسان به عملیات داخل شرکت و منظور از آشکار بودن موسسه ها، وضوح اطلاعات است (وزیری، ۱۴۰۰).

تعریف عملیاتی شفافیت اطلاعاتی: متغیر تعدیلی مورد استفاده در این پژوهش، شفافیت اطلاعاتی است که جهت محاسبه آن از امتیازهای سالیانه کیفیت افشای شرکتی که توسط سازمان بورس اوراق بهادار منتشر گردیده، استفاده شده است. امتیازهای کیفیت افشاء شرکت ها بر مبنای وضعیت اطلاع رسانی آن ها از نظر به موقع بودن و قابلیت اتکا اطلاعات افشا شده محاسبه می شود. این شیوه اندازه گیری در مطالعات کردستانی و قاسمی (۱۳۹۱) و چن و همکاران (۲۰۱۴) نیز بکار گرفته شده است.

۴-۱-۴. متغیرهای کنترلی و نحوه اندازه گیری آنها:

ارزش بازار به ارزش دفتری (MB): این نسبت از تقسیم ارزش بازار حقوق صاحبان سهام بر روی ارزش دفتری آنها بدست می آید.

بازده داراییها (ROA): نسبت سود خالص بر مجموع داراییهای پایان سال مالی بدست می آید.

اهرم مالی (lev): از تقسیم کل بدهی در پایان سال مالی بر کل دارایی در پایان همان سال مالی به دست می آید

رشد فروش ($GROW$): نرخ رشد فروش سالیانه که از فروش خالص سال جاری منهای فروش خالص سال قبل تقسیم بر فروش سال قبل محاسبه می گردد.

۵. یافته های تحقیق

¹ Gill, A and Shah, C

² Opler, T, Pinkowitz, L., Stulz, R., Williamson, R

۱-۵. توصیف آماری متغیرها

جدول ۱ شاخص‌های توصیفی متغیرها

متغیرهای پیوسته					پنل الف:
انحراف معیار	کمترین	بیشترین	میانه	میانگین	
۰.۰۴	-۰.۰۵	۰.۰۹	-۰.۰۰۹	-۰.۰۰۲	ارزش مازاد وجه نقد
۰.۱۰	-۰.۸۹	۰.۵۰	-۰.۱۱	-۰.۱۱	اجتناب مالیاتی
۵.۱۳	۰.۷۲	۲۰.۸۲	۳.۵۵	۵.۴۳	ارزش بازار به ارزش دفتری
۰.۳۶	-۰.۲۸	۰.۰۸	۰.۲۳	۰.۲۹	رشد فروش
۰.۱۹	۰.۲۳	۰.۹۲	۰.۵۹	۰.۵۸	اهرم مالی
۰.۱۷	-۱.۰۶	۰.۱۱	۰.۱۱	۰.۱۳	بازده دارایی
متغیرهای گسسته					پنل ب:
درصد	فراوانی	نوع طبقه	نام متغیر		
٪ ۵۰	۶۰۰	۰	شفافیت اطلاعاتی		
٪ ۵۰	۶۰۰	۱			

ماخذ: یافته‌های تحقیق

با نگاهی به جدول (۱) مشاهده می‌شود که میانه و میانگین متغیرها فاصله زیادی باهم ندارند و هر چه قدر به هم نزدیک باشد توزیع آن‌ها به توزیع نرمال نزدیک‌تر است. در بین متغیرها ارزش بازار به ارزش دفتری با مقدار (۵/۴۳) دارای بیشترین میانگین و متغیر ارزش مازاد وجه نقد با مقدار (-۰/۰۰۲) دارای کمترین میانگین است. با مقایسه انحراف معیار متغیرهای مورد بررسی به این نتیجه می‌رسیم که متغیر ارزش مازاد وجه نقد با مقدار (۰/۰۴) نسبت به سایر متغیرها دارای کمترین پراکندگی است و متغیر ارزش بازار به ارزش دفتری با مقدار (۵/۱۳) دارای بیشترین پراکندگی است و این بدان معناست که این متغیر نوسان‌های شدیدتری دارد است. با توجه به پنل ب نیز نتایج نشان می‌دهد درصد فراوانی متغیر شفافیت اطلاعاتی ۵۰٪ می‌باشد که نشان دهنده این است که تقریباً ۵۰٪ یعنی حدود ۶۰۰ شرکت مورد بررسی دارای شفافیت اطلاعاتی هستند.

۲-۵. آزمون‌های ریشه واحد در داده‌های تابلویی

برای بررسی مانایی از آزمون ریشه‌ی واحد^۱ استفاده شده است.

جدول ۲ خلاصه نتایج آزمون ریشه‌ی واحد-آزمون لوین لین و چپو

نام متغیر	آماره آزمون	سطح معناداری	نتیجه
ارزش مازاد وجه نقد	-۱۶/۵۴	۰/۰۰۰۰	مانا
اجتناب مالیاتی	-۱۶۲/۴۳	۰/۰۰۰۰	مانا

¹ Unit Root Test

شفافیت اطلاعاتی	-۱۶/۱۵	۰/۰۰۰۰	مانا
ارزش بازار به ارزش دفتری	-۱۳۶/۵۱	۰/۰۱۷۵	مانا
رشد فروش	-۱۱/۷۱	۰/۰۰۰۰	مانا
اهرم مالی	-۱۰/۰۴	۰/۰۰۰۰	مانا
بازده دارایی	-۶/۹۶	۰/۰۰۰۰	مانا

ماخذ: یافته‌های تحقیق

با توجه به نتایج ۲ می‌توان گفت از آنجایی که احتمال‌های محاسبه شده در آزمون لوین لین و چو کوچکتر از ۰/۰۵ است در نتیجه فرضیه صفر که مبنی بر وجود ریشه واحد برای متغیرها پذیرفته نمی‌شود و تمامی متغیرها مانا هستند.

۳-۵. آزمون ناهمسانی واریانس

برای آزمون ناهمسانی واریانس از آزمون وایت استفاده شده است.

جدول ۳ آزمون همسانی واریانس

آزمون وایت	مقدار آماره	سطح معنی‌داری	نتیجه
مدل اول	۵/۷۷	۰/۰۰۰۰	ناهمسانی واریانس
مدل دوم	۴/۳۶	۰/۰۰۰۰	ناهمسانی واریانس

ماخذ: یافته‌های تحقیق

برای تخمین الگوهای اقتصادی، روش‌های متفاوتی وجود دارد. با لحاظ کردن فروض کلاسیک، روش حداقل مربعات معمولی (OLS) بر اساس قضیه گاوس-مارکف بهترین تخمین زنده خطی بدون تورش است؛ اما در صورت وجود ناهمسانی واریانس دیگر روش حداقل مربعات معمولی (OLS) روش مناسبی برای تخمین نیست که از این رو با وزن دادن (Cross-section weights) به رفع آن پرداخته و مدل مناسب برای تخمین آزمون فرضیه‌ها روش حداقل مربعات تعمیم‌یافته (GLS) خواهد بود.

۴-۵. انتخاب الگوی مناسب برای مدل رگرسیون

برای مشخص کردن نوع مدل در مقاطع و دوره‌های زمانی مختلف داده‌های ترکیبی از آزمون F مقید (چاو) استفاده شده است؛ که خروجی آزمون در جدول ۴ نشان داده شده است.

جدول ۴ نتایج آزمون چاو (F مقید) در بررسی مدل فرضیات تحقیق

مدل	آماره F	p-value	نتیجه آزمون چاو	نوع آزمون
مدل اول	۶/۸۷	۰/۰۰۰۰	H_0 رد می‌شود	داده‌های ترکیبی Panel date
مدل دوم	۶/۹۵	۰/۰۰۰۰	H_0 رد می‌شود	داده‌های ترکیبی Panel date

نتایج خروجی آزمون F نشان می‌دهد فرضیه صفر مدل رد شده چون سطح معناداری کمتر از ۵ درصد به دست آمده و از میان طرح پنل یا رگرسیون جمیع شده (تلفیقی) و پنل انتخاب می‌شود. همچنین برای انتخاب اثرات ثابت و اثرات تصادفی مدل از آزمون هاسمن استفاده شد. در صورتی سطح معناداری

آزمون هاسمن بیشتر از ۵ درصد باشد مدل اثرات تصادفی و در صورتی که سطح معناداری آزمون هاسمن کمتر از ۵ درصد باشد مدل اثرات ثابت انتخاب می‌شود. خروجی آزمون هاسمن به شرح جدول ۵ می‌باشد.

جدول ۵ نتایج آزمون هاسمن در بررسی مدل فرضیات تحقیق

آزمون هاسمن	آماره	p-value	نتیجه آزمون هاسمن	نوع آزمون
مدل اول	۱۶/۰۳	۰/۰۰۶۸	H_0 رد می‌شود	اثرات ثابت
مدل دوم	۱۹/۵۳	۰/۰۰۶۹	H_0 رد می‌شود	اثرات ثابت

۵-۵. بررسی آزمون فرضیه‌های تحقیق

۵-۱. فرضیه اصلی اول: اجتناب از مالیات شرکتی بر ارزش مازاد وجه نقد تاثیر معناداری دارد. مدل: معادله رگرسیون مورد تخمین در این تحقیق به صورت زیر می‌باشد:

$$cash_{it} = \beta_0 + \beta_1 Tax\ avoidance_{it} + \beta_2 MB_{it} + \beta_3 ROA_{it} + \beta_4 lev_{it} + \beta_5 GROW_{it} + \varepsilon_{it}$$

جدول ۶ نتایج تخمین فرضیه اول تحقیق

متغیرها	ضرایب	انحراف استاندارد ضرایب	آماره t	سطح معناداری	همخطی
عرض از مبدا	-۰.۰۰۶۵۹۳	۰.۰۰۴۴۴۸	-۱.۴۸۲۱۴۶	۰.۱۳۸۶	-
اجتناب مالیاتی	-۰.۳۰۱۸۹۳	۰.۱۰۲۶۰۶	-۲.۹۴۲۲۷۳	۰.۰۰۳۳	۱.۰۲۸۸۲۹
رشد فروش	۰.۰۰۷۵۴۷	۰.۰۰۲۰۷۲	۳.۶۴۲۸۰۲	۰.۰۰۰۳	۱.۲۳۰۵۱۳
اهرم مالی	۰.۰۰۱۷۴۸	۰.۰۰۶۶۵۹	۰.۲۶۲۵۷۳	۰.۷۹۲۹	۱.۷۹۹۵۳۲
ارزش بازار به ارزش دفتری	۰.۰۰۰۳۸۷	۰.۰۰۰۱۳۰	۲.۹۷۰۵۳۱	۰.۰۰۳۰	۱.۱۴۱۶۷۸
بازده دارایی	-۰.۰۰۳۱۹۳	۰.۰۰۷۷۰۹	-۰.۴۱۴۱۴۸	۰.۶۷۸۸	۱.۹۹۲۸۳۰
سایر آماره‌های اطلاعاتی					
ضریب تعیین	۰/۴۷				
ضریب تعیین تعدیل شده	۰/۴۱				
آماره F	۷/۶۸				
سطح معناداری F	۰/۰۰				
دوربین واتسون	۱/۵۵				

ماخذ: یافته‌های تحقیق

در بررسی معنی‌دار بودن کل مدل با توجه به این که سطح معناداری آماره F از ۵ درصد کوچک‌تر است (۰/۰۰) لذا مدل معنی‌دار بوده و فرضیه H_1 آزمون F در سطح اطمینان ۹۵ درصد پذیرفته می‌شود. ضریب تعیین مدل نیز گویای آن است که ۰/۴۷ درصد متغیر ارزش مازاد وجه نقد توسط متغیرهای توضیحی تبیین می‌گردد. همچنین ضریب تعیین تعدیل شده برابر با ۰/۴۱ درصد به دست آمده است. علاوه بر این به منظور بررسی همبستگی جملات باید به میزان آماره دوربین واتسون توجه نمود چون مقدار آن ۱/۵۵ بین بازه قابل قبول قرار دارد فرض همبستگی جملات خطا رد می‌شود. با توجه به نتایج بدست آمده از

آزمون همخطی مشاهده می شود همه متغیرها کمتر از ۱۰ می باشد از این رو مشکل همخطی در این مدل وجود ندارد. با توجه به نتایج آزمون فرضیه متغیر اجتناب مالیاتی با توجه به اینکه سطح معناداری آن کوچکتر از ۵ درصد هستند که نشان دهنده رابطه معنادار با ارزش مازاد وجه نقد است لذا فرضیه اول تحقیق در سطح اطمینان ۹۵ درصد تایید می شود. و از آنجایی که ضریب این متغیر منفی است پس اجتناب مالیاتی و ارزش مازاد وجه نقد رابطه معکوسی دارد. پس فرضیه اصلی اول تحقیق مبنی بر اجتناب مالیاتی و ارزش مازاد وجه نقد رابطه معناداری دارد پذیرفته می شود. همچنین متغیرهای کنترلی رشد فروش و ارزش بازار به ارزش دفتری با توجه به سطح معناداری کمتر از ۵ درصد در سطح اطمینان ۹۵ درصد رابطه معناداری با ارزش مازاد وجه نقد دارند. اما اهرم مالی و بازده دارایی با توجه به سطح معناداری بزرگتر از ۵ درصد رابطه معناداری با ارزش مازاد وجه نقد ندارد.

۵-۲. فرضیه اصلی دوم: شفافیت اطلاعاتی بر رابطه بین اجتناب از مالیات شرکتی و ارزش مازاد وجه نقد تاثیر معناداری دارد.
مدل: معادله رگرسیون مورد تخمین در این تحقیق به صورت زیر می باشد:

$$cash_{it} = \beta_0 + \beta_1 Tax\ avoidance_{it} + \beta_2 TRANS_{it} + \beta_3 (Tax\ avoidance_{it} \times TRANS_{it}) + \beta_4 MB_{it} + \beta_5 ROA_{it} + \beta_6 lev_{it} + \beta_7 GROW_{it} + \varepsilon_{it}$$

جدول ۷ نتایج تخمین فرضیه دوم تحقیق

متغیرها	ضرایب	انحراف استاندارد ضرایب	آماره t	سطح معناداری	همخطی
عرض از مبدا	-۰.۰۰۷۷۱۸	۰.۰۰۴۵۳۰	-۱.۷۰۳۶۸۰	۰.۰۸۸۷	-
اجتناب مالیاتی	-۰.۶۸۵۰۲۰۷	۰.۹۵۱۹۲۶	-۷.۱۹۶۱۵۵	۰.۰۰۰۰	۱.۶۶۶۰۲۳
شفافیت مالی	۰.۹۲۶۰۸۷	۰.۱۳۷۹۵۸	۶.۷۱۲۸۳۰	۰.۰۰۰۰	۲.۸۴۰۶۷۲
شفافیت مالی* اجتناب مالیاتی	-۰.۸۸۵۷۴۸	۰.۴۱۴۵۰۹	-۲.۱۳۶۸۶۳	۰.۰۳۲۶	۳.۰۰۱۲۸۹
رشد فروش	۰.۰۰۶۳۷۱	۰.۰۰۲۰۹۶	۳.۰۳۹۱۸۶	۰.۰۰۲۴	۱.۲۳۸۷۸۶
اهرم مالی	۰.۰۰۱۵۳۳	۰.۰۰۶۷۵۴	۰.۲۲۷۰۳۴	۰.۸۲۰۴	۱.۸۱۲۹۸۶
ارزش بازار به ارزش دفتری	۰.۰۰۰۴۰۸	۰.۰۰۰۱۳۳	۳.۰۶۴۹۹۹	۰.۰۰۲۲	۱.۱۵۵۳۷۲
بازده دارایی	-۰.۰۱۰۱۷۸	۰.۰۰۸۱۳۲	-۱.۲۵۱۵۹۸	۰.۲۱۱۰	۲.۲۱۷۳۶۳

سایر آماره‌های اطلاعاتی

۰/۴۸	ضریب تعیین
۰/۴۲	ضریب تعیین تعدیل شده
۷/۹۵	آماره F
۰/۰۰	سطح معناداری F
۱/۵۷	دوربین واتسون

ماخذ: یافته‌های تحقیق

در بررسی معنی دار بودن کل مدل با توجه به این که سطح معناداری آماره F از ۵ درصد کوچک تر است (۰/۰۰) لذا مدل معنی دار بوده و فرضیه H₁ آزمون F در سطح اطمینان ۹۵ درصد پذیرفته می شود. ضریب تعیین مدل نیز گویای آن است که ۰/۴۸ درصد متغیر ارزش مازاد وجه نقد توسط متغیرهای توضیحی تبیین می گردد. همچنین ضریب تعیین تعدیل شده برابر با ۰/۴۲ درصد به دست آمده است. علاوه بر این به منظور بررسی همبستگی جملات خطا باید به میزان

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

دانشگاه بین‌المللی کاردیف
کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

نخستین کنفرانس ملی

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۴/۲۲
MCIH-conf.ir

آماره دوربین واتسون توجه نمود چون مقدار آن ۱/۵۷ بین بازه قابل قبول قرار دارد فرض همبستگی جملات خطا رد می‌شود. با توجه به نتایج بدست آمده از آزمون همخطی مشاهده می‌شود همه متغیرها کمتر از ۱۰ می‌باشد از این رو مشکل همخطی در این مدل وجود ندارد. با توجه به نتایج آزمون فرضیه متغیر تعاملی (شفافیت مالی* اجتناب مالیاتی) با توجه به اینکه سطح معناداری آن کوچکتر از ۵ درصد هستند که نشان دهنده رابطه معنادار با ارزش مازاد وجه نقد است لذا فرضیه دوم تحقیق در سطح اطمینان ۹۵ درصد تایید می‌شود. و از آنجایی که ضریب این متغیر منفی است پس شفافیت اطلاعاتی بر رابطه بین اجتناب از مالیات شرکتی و ارزش مازاد وجه نقد رابطه معکوسی دارد. پس فرضیه اصلی دوم تحقیق مبنی بر شفافیت اطلاعاتی بر رابطه بین اجتناب از مالیات شرکتی و ارزش مازاد وجه نقد رابطه معناداری دارد پذیرفته می‌شود. همچنین متغیرهای کنترلی رشد فروش و ارزش بازار به ارزش دفتری با توجه به سطح معناداری کمتر از ۵ درصد در سطح اطمینان ۹۵ درصد رابطه معناداری با ارزش مازاد وجه نقد دارند. اما اهرم مالی و بازه دارایی با توجه به سطح معناداری بزرگتر از ۵ درصد رابطه معناداری با ارزش مازاد وجه نقد ندارد.

۶. بحث و نتیجه گیری

به دلیل دخالت شرکت‌ها در اجتناب از مالیات تهاجمی، اگر مقامات مالیاتی ساختارهای مالیاتی آنها را نپذیرند، ممکن است هزینه‌های اضافی را متحمل شوند. محققین استدلال کرد که بزرگی دارایی‌های نقدی چند ملیتی ایالات متحده به دلیل هزینه‌های مالیاتی مرتبط با بازگرداندن درآمد خارجی است. ادبیات اجتناب از مالیات شرکت‌ها دو دیدگاه متضاد در مورد پیامدهای اجتناب مالیاتی ارائه کرده است. از یک سو، طبق نظریه سنتی، اجتناب از مالیات شرکت‌ها به عنوان یک فعالیت ارزش آفرین در نظر گرفته می‌شود که منجر به انتقال ثروت از دولت به شرکت‌ها و سهامداران آنها می‌شود. به طور خاص، پس انداز مالیاتی را می‌توان مجدداً سرمایه‌گذاری کرد یا بین سهامداران توزیع کرد. در نگاه اول، به نظر می‌رسد که اجتناب از مالیات شرکت‌ها ممکن است مورد نظر سهامداران باشد، به ویژه به دلیل هزینه قابل توجه بار مالیاتی. از سوی دیگر، این دیدگاه سنتی ویژگی مدرن را نادیده می‌گیرد که می‌تواند اثرات مثبت پس انداز مالیاتی را خنثی کند. مطابق با این دیدگاه، فعالیت‌های اجتناب از مالیات با ساختارهای پیچیده و غیرشفافی مرتبط است که برای پنهان کردن هدف اساسی آنها و اجتناب از شناسایی توسط مقامات مالیاتی طراحی شده‌اند با توجه به مطالب فوق این تحقیق به دنبال بررسی این موضوع است که آیا اجتناب از مالیات شرکتی بر ارزش مازاد وجه نقد با نقش تعدیلی شفافیت اطلاعاتی تاثیر دارد؟ که با استفاده از ۱۲۰ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بین سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۹ و با نمونه مشتمل بر ۱۲۰ شرکت و همچنین با استفاده از رگرسیون خطی چند متغیره انجام پذیرفت. با توجه به نتایج آزمون فرضیه اول متغیر اجتناب مالیاتی با توجه به اینکه سطح معناداری آن کوچکتر از ۵ درصد هستند که نشان دهنده رابطه معنادار با ارزش مازاد وجه نقد است لذا فرضیه اول تحقیق در سطح اطمینان ۹۵ درصد تایید می‌شود. و از آنجایی که ضریب این متغیر منفی است پس اجتناب مالیاتی و ارزش مازاد وجه نقد رابطه معکوسی دارد. پس فرضیه اصلی اول تحقیق مبنی بر اجتناب مالیاتی و ارزش مازاد وجه نقد رابطه معناداری دارد پذیرفته می‌شود که نتایج این فرضیه با نتایج تحقیق رمزی و همکاران (۲۰۲۲) مطابقت دارد. همچنین با توجه به نتایج آزمون فرضیه متغیر تعاملی (شفافیت مالی* اجتناب مالیاتی) با توجه به اینکه سطح معناداری آن کوچکتر از ۵ درصد هستند که نشان دهنده رابطه معنادار با ارزش مازاد وجه نقد است لذا فرضیه دوم تحقیق در سطح اطمینان ۹۵ درصد تایید می‌شود. و از آنجایی که ضریب این متغیر منفی است پس شفافیت اطلاعاتی بر رابطه بین اجتناب از مالیات شرکتی و ارزش مازاد وجه نقد رابطه معکوسی دارد. پس فرضیه اصلی دوم تحقیق مبنی بر شفافیت اطلاعاتی بر رابطه بین اجتناب از مالیات شرکتی و ارزش مازاد وجه نقد رابطه معناداری دارد پذیرفته می‌شود. که نتایج این فرضیه با نتایج تحقیق رمزی و همکاران (۲۰۲۲) مطابقت دارد.

۷. منابع

ایزدی نیا، ناصر؛ سیده زهرا طباطبایی (۱۳۹۴) تأثیر وجه نقد مازاد بر اثرگذاری محافظه کاری حسابداری بر پرداخت سود سهام، پژوهش‌های حسابداری مالی، سال هفتم، شماره ۳، پیاپی (۲۵)، ص ۳۶-۱۷

جلالی، فاطمه، هشی، عباس، دانشی، وحید و کامرانی، هدی (۱۳۹۹)، بررسی ارتباط بین عدم اطمینان محیطی، مالکیت نهادی و اجتناب مالیاتی، نشریه تحقیقات حسابداری و حسابرسی، شماره ۴۶، تابستان ۱۳۹۹، صفحه ۱۳۳-۱۴۶

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

دانشگاه بین المللی مدیریت
مؤسسه تخصصی مدیریت صنعتی

نخستین کنفرانس ملی

چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۴/۲۲
MCI-conf.ir

ستایش، محمد حسین؛ ابراهیمی، فهیمه. (۱۴۰۰). رابطه جانشینی میزان استفاده از اهرم مالی در ساختار سرمایه و اجتناب مالیاتی. پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، ۱۳ (۴۹)، ۵۳-۷۲.

سعیدی، رقیه (۱۳۹۴). بررسی رابطه واکنش بازار و تئوری وجه نقد مازاد در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شهر قدس

شکوهی منش، فاطمه. (۱۴۰۰). تاثیر شفافیت اطلاعات بر رابطه بین تجدید ارزیابی صورت های مالی و کمیته حسابرسی، فصلنامه چشم انداز حسداری و مدیریت، ۴ (۴۱)، ۲۹-۴۷.

فغانی، مهدی؛ زارعی، حمید؛ سعیدی گراغانی، مسلم؛ دارسنج، سکینه. (۱۳۹۸). تأثیر سرمایه فکری بر رابطه بین نظام حاکمیت شرکتی و اجتناب مالیاتی، پژوهش های تجربی حسابداری، ۸ (۴).

کرباسی یزدی، حسین و استرآبادی، فرهاد. (۱۴۰۰). تاثیر شفافیت اطلاعاتی بر تصمیم گیری سرمایه گذاران نهادی بر اساس مدل رویکردی سود اقتصادی در بازار های شبه پولی، اولین کنفرانس بین المللی مهندسی صنایع، مدیریت، اقتصاد و حسابداری.

کردستانی، غلامرضا و قاسمی خیرآبادی، سهیلا. (۱۳۹۱). تأثیر محافظه کاری و کیفیت افشاء بر هزینه سرمایه سهام عادی. پژوهش های کاربردی، در گزارشگری مالی، ۱ (۱): ۱-۱۰۶، ۷۵.

لشگری، زهرا؛ یونس احمدزاده، مریم طحان (۱۳۹۴) تأثیر مازاد و کسری وجه نقد بر بازده سهام در شرایط تورمی، پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، شماره ۲۵، ص ۶۵-۷۸

محبوبی، حسن و بهاری، وحید و بهاری، علی اصغر. (۱۴۰۰). بررسی اثر توانایی مدیریت بر ارتباط میان مدیریت سود و ارزش مازاد وجه نقد، هفتمین کنفرانس بین المللی علوم مدیریت و حسابداری، تهران.

محمدحسینی، کامران. (۱۴۰۰). تخصص مالی مدیرعامل و اجتناب مالیاتی، دومین کنفرانس بین المللی چالش ها و راهکارهای نوین در مهندسی صنایع و مدیریت و حسابداری، دامغان.

مرادیان، سمیه (۱۳۹۶). بررسی ارتباط بین چرخه عمر شرکت و اجتناب مالیاتی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور مرکز مشهد

وزیری، نیلوفر. (۱۴۰۰). تاثیر تحصیلات هیئت مدیره بر عملکرد زیست محیطی را با تاکید بر شفافیت اطلاعاتی، فصلنامه چشم انداز حسداری و مدیریت، ۴ (۳۸)، ۱۳۵-۱۴۸.

Agozie, D., Kaya, T. (2021). Discerning the effect of privacy information transparency on privacy fatigue in e-government, Government Information Quarterly, 38 (4). <https://doi.org/10.1016/j.giq.2021.101601>.

Arouri, M., Pijourlet, G., 2017. CSR performance and the value of cash holdings: international evidence. J. Bus. Ethics 140 (2), 263–284. <https://doi.org/10.1007/s10551-015-2658-5>.

Chen, S., Chen, X., Cheng, Q., Shevlin, T., 2010. Are family firms more tax aggressive than non-family firms? J. Financ. Econ. 95 (1), 41–61. <https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2009.02.003>.

Chen, X. Hu, N. Wang, X. Tang, X. (2014). Tax avoidance and firm value: evidence from China, Nankai Business Review International, Vol. 5, Iss1, pp. 25–42.

Desai, M.A., Dharmapala, D., 2006. CTA and high-powered incentives. J. Financ. Econ. 79 (1), 145–179. <https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2005.02.002>.

Dittmar, A., Mahrt-Smith, J., 2007. Corporate governance and the value of cash holdings. J. Financ. Econ. 83 (3), 599–634. <https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2005.12.006>.

Dyregang, S.D., Hanlon, M., Maydew, E.L., 2008. Long-run CTA. Account. Rev. 83 (1), 61–82.

Dyregang, S.D., Hanlon, M., Maydew, E.L., Thornock, J.R., 2017. Changes in corporate effective tax rates over the past 25 years. J. Financ. Econ. 124 (3), 441–463. <https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2017.04.001>

- Emma García-Meca, Maria-Camino Ramón-Llorens, Jennifer Martínez-Ferrero, (2021). Are narcissistic CEOs more tax aggressive? The moderating role of internal audit committees, *Journal of Business Research*, Volume 129, Pages 223-235, ISSN 0148-2963, <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.02.043>.
- Foley, C.F., Hartzell, J.C., Titman, S., Twite, G., 2007. Why do firms hold so much cash? A tax-based explanation. *J. Financ. Econ.* 86 (3), 579–607. <https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2006.11.006>.
- Fresard, L., Salva, C., 2010. The value of excess cash and corporate governance: evidence from US cross-listings. *J. Financ. Econ.* 98 (2), 359–384. <https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2010.04.004>.
- Hanlon, M., & Heitzman, S. (2010). A review of tax research. *Journal of Accounting and Economics*, 50(2 and 3), 127–178
- Kim, J.-B., Li, Y., Zhang, L., 2011. CTA and stock price crash risk: firm-level analysis. *J. Financ. Econ.* 100 (3), 639–662. <https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2010.07.007>.
- Kovermann, J. H. (2018), “Tax Avoidance, Tax Risk and the Cost of Debt in a Bank-dominated Economy”, *Managerial Auditing Journal*, 33(8/9), PP. 683-699.
- Li, Y. and H. Yang (2012). Disclosure and the Cost of Equity Capital: An Analysis at the Market Level, paper presented in Singapore Management University, National University of Singapore.
- Opler, T. Pinkowitz, L., Stulz, R., Williamson, R. (1999). The Determinants and Implications of Corporate Cash Holdings. *Journal of Financial Economics*, Vol. 52, No. 1, Pp. 3-46.
- Seongjae Mun, Seung Hun Han, Dongwook Seo (2020). The impact of CEO educational background on corporate cash holdings and value of excess cash, *Pacific-Basin Finance Journal* Volume 61, June 2020, 101339
- Thomsen, M., Watrin, C., 2018. Tax avoidance over time: A comparison of European and U.S. firms. *J. Int. Account. Audit. Taxat.* 33, 40–63.
- Yun Tseng, T. (2021). Influences of Taiwan's corporate social responsibility report management policy on the information transparency of its capital market, *Borsa Istanbul Review*, <https://doi.org/10.1016/j.bir.2021.06.015>.